

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobců: a) **M. R.**, zastoupený Mgr. Markem Vlkem, advokátem se sídlem Č. Drahlovského 871/17, Přerov, b) **M. R.**, proti žalovanému: **Statutární město Přerov**, se sídlem Bratrská 709/34, Přerov, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 1. 10. 2014, č. j. 65 A 19/2014 – 13,

t a k t o :

- I. Řízení o kasační stížnosti vůči žalobci b) **se zastavuje.**
- II. Žalobce b) **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Kasační stížnost žalobce a) **se z a m í t á.**
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce a), advokátu Marku Vlkovi, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti žalobce a) v částce 8.228 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci brojili žalobou u krajského soudu proti nezákonnému zásahu žalovaného, který měl spočívat v tom, že strážníci Městské policie Přerov nezákonným způsobem

zasáhli dne 16. 11. 2013 vůči žalobci a), k čemuž použili i teleskopický obušek a pepřový sprej, jež jsou zákonem povoleny pouze pro Policii ČR, nikoli pro policii obecní. Tímto zásahem měly žalobci a) vzniknout závažné a dlouhodobé zdravotní následky trvající více než čtyři měsíce, a rovněž škoda, újma i trvající a pokračující důsledky. Strážníci Městské policie Přerov podle žalobců porušili legalitu a legitimitu dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, neboť nesplnili zákonnou povinnost učinění výzvy a oznámení Policii ČR, nýbrž ihned zasáhli se zbraněmi. Strážníci také nezabezpečili místo činu, nevyhotovili řádný záznam a nezajistili ošetření a lékařskou prohlídku po užití zbraní, čímž porušili četná ustanovení zákona o obecní policii.

[2] Krajský soud žalobu odmítl jako opožděnou z důvodu, že byla podána po uplynutí subjektivní dvouměsíční lhůty ve smyslu § 84 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), která počíná běžet ode dne, kdy se žalobce o tvrzeném zásahu dozvěděl. Vzhledem k tomu, že žalobci se o zásahu dozvěděli v den, kdy k němu došlo (tedy 16. 11. 2013), lhůta pro podání žaloby uplynula dne 16. 1. 2014. Žaloba však byla podána až 10. 7. 2014. Soud dále uvedl, že vůči žalobci b) odmítá žalobu rovněž z důvodu uvedeného dle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tj. jako žalobu podanou osobou k tomu zjevně neoprávněnou, neboť tvrzený zásah se dotýkal pouze žalobce a).

II. Důvody kasační stížnosti

[3] Žalobci (stěžovatelé) podali proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, ve které brojí proti důvodu odmítnutí žaloby, tedy uplynutí subjektivní lhůty k jejímu podání. Dále tvrdili, že byl omezen jejich volný přístup k soudu a porušena pravidla spravedlivého procesu.

[4] V doplnění kasační stížnosti prostřednictvím ustanoveného advokáta stěžovatel a) uvedl, že v reakci na zásah ze dne 16. 11. 2013 se stěžovatelé obrátili nejprve na orgány činné v trestním řízení a podali trestní oznámení dle § 158 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, jelikož měli za to, že věc spadá do jejich kompetence. Trestní oznámení bylo opakovaně prověřováno nejprve Policií ČR v Přerově, obvodním oddělením, následně Krajským ředitelstvím Policie Olomouckého kraje, které sice shledalo závady v postupu Obvodního oddělení Policie ČR v Přerově, avšak tuto věc nevrátilo k došetření. Stěžovatel a) se proto obrátil přímo na Policejní prezídium, které se s věcí řádným a zákonným způsobem nevypořádalo. Předmětem paralelního řízení ve správním soudnictví jsou nyní akty uvedených institucí, ze kterých s konečnou platností vyplynulo, že zásah Městské policie Přerov ze dne 16. 11. 2013 není trestným činem. Teprve doručením těchto aktů počala stěžovateli a) běžet lhůta subjektivní lhůta pro podání žaloby dle § 84 s. ř. s., která byla žalobou podanou dne 10. 7. 2014 dodržena, stejně jako objektivní dvouletá lhůta.

[5] Stěžovatel a) proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil z důvodu jeho nezákonnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Stěžovatel b) byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2015, č. j. 1 As 209/2014 – 54, vyzván, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za kasační stížnost, a poučil ho o následcích nesplnění této výzvy. Stěžovatel ve lhůtě stanovené Nejvyšším správním soudem (ani následně) soudní poplatek nezaplatil. Soud proto řízení podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil.

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti stěžovatele a) hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že jeho kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[8] Kasační stížnost stěžovatele a) není důvodná.

[9] Nejprve je třeba uvést, že proti usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby lze brojít kasační stížností pouze z důvodu jeho nezákonnosti dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[10] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou námitku stěžovatelů týkající se omezení jejich přístupu k soudu z důvodu, že krajský soud nerozhodl nejprve o jejich žádosti o ustanovení advokáta. Krajský soud totiž dospěl k jednoznačnému závěru, že je žalobu třeba jako opožděnou odmítnout (s čímž se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud – viz níže). Tento závěr by stěžovatelům nepomohl zvrátit ani ustanovený advokát.

[11] Nezákonnost stěžovatel a) spatřuje v tom, že krajský soud nesprávně posoudil otázku počátku běhu subjektivní lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 84 odst. 1 s. ř. s.

[12] Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. musí být žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl (subjektivní lhůta). Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo (objektivní lhůta). Podle § 84 odst. 2 s. ř. s. nelze zmeškání lhůty prominout.

[13] Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem je nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky (§ 85 s. ř. s.). To znamená, že tam, kde se lze ochrany domoci v rámci systému veřejné správy, je na tom, jehož práva byla ohrožena nebo porušena, aby nejprve využil této možnosti. Žaloba proto nebude přípustná v případě, kdy žalobce má v době podání žaloby k dispozici jiné právní prostředky ochrany, nebo pokud se mohl bránit nezákonnému zásahu v jiném řízení oprávněnými prostředky správního řízení nebo žalobou u soudu a této možnosti v zákonem stanovené lhůtě nevyužil (viz rozsudek NSS ze dne 19. 1. 2005, č. j. 1 Afs 16/2004 – 90, publ. pod č. 1541/2008 Sb. NSS).

[14] Teprve nedosáhne-li žalobce nápravy tímto jiným zákonem umožněným způsobem, otevírá se mu cesta ke správnímu soudu. Subjektivní lhůta pro podání žaloby v takovém případě začne běžet až od okamžiku, kdy se žalobce dozvěděl o výsledku vyřízení zmíněných jiných právních prostředků (viz např. rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2007, č. j. 7 Aps 3/2006 – 68).

[15] Stěžovatel a) má za to, že jím podané trestní oznámení je prostředkem nápravy dle § 85 s. ř. s. a že subjektivní lhůta k podání žaloby na ochranu proti nezákonnému zásahu běží až ode dne, kdy mu byly doručeny akty policejních orgánů, informující, že tvrzený zásah není trestným činem. S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[16] Jak vyplývá z výše uvedeného, jiným právním prostředkem ochrany proti zásahu správního orgánu se rozumí prostředky, jež má účastník k dispozici uvnitř systému veřejné správy, tedy v rámci správního řízení. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že takovými prostředky jsou například námitky, jimiž se může účastník bránit proti postupu pracovníků správních orgánů v rámci různých typů kontrol (např. v případě provádění daňové kontroly – viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004 – 110, publ. pod č. 735/2006 Sb. NSS). Podání trestního oznámení však představuje obranu proti zásahu v rovině trestněprávní a nelze jej proto považovat za prostředek ochrany poskytovaný ve správním řízení, resp. uvnitř veřejné správy. Nejde ostatně ani o způsob ochrany stěžovatele a) před tvrzeným nezákonným zásahem jako spíše o prostředek represe vůči pachatelům.

[17] Počátek běhu subjektivní lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem tedy nelze odvozovat od výsledků trestního řízení, neboť to probíhalo v daném případě zcela nezávisle na správně-právní rovině případu. Nejvyšší správní soud proto nemůže přisvědčit názoru stěžovatele a), že by subjektivní lhůta počala běžet až doručením písemností policejních orgánů, kterými mu bylo sděleno, že zásah není trestným činem. Lze tedy uzavřít, že krajský soud dospěl ke správnému závěru, že za počátek dvouměsíční subjektivní lhůty je třeba považovat den, kdy se stěžovatel a) o tvrzeném zásahu dozvěděl, tj. den 16. 11. 2013. Subjektivní lhůta tak uplynula dne 16. 1. 2014. Pokud tedy stěžovatelé podali žalobu až dne 4. 7. 2014, je nutno ji považovat za opožděnou a jako takovou ji odmítnout.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[18] Nejvyšší správní soud shledal námitky stěžovatele a) nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost stěžovatele a) jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Stěžovateli a) byl usnesením kasačního soudu ustanoven zástupce Mgr. Marek Vlk, advokát. Nejvyšší správní soud přiznal tomuto zástupci odměnu za dva úkony právní služby (první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a sepsání kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to ve výši 6.200 Kč [srov. § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 advokátního tarifu] a náhradu hotových výdajů ve výši 600 Kč za oba úkony právní služby (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu).

Po zvýšení o DPH (ustanovený zástupce stěžovatele je plátcem DPH) celková výše odměny ustanoveného zástupce stěžovatele a) činí 8.228 Kč.

[20] Pokud jde o kasační stížnost stěžovatele b), podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., nemá žádný z účastníků řízení právo na náhradu nákladů řízení, neboť řízení o kasační stížnosti vůči němu bylo zastaveno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. března 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu